

SUBSCRIPCIÓ
BARCELONA, UNA PESSETA AL MES
ESPANYA, 4'50 P.TES. AL TRIMESTRE
ESTRANGER, 9'00 P.TES. TRIMESTRE

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE PELAI, 42, PRINCIPAL
IMPRESSA
CARRER DE L'EST, NÚMERS 13
TELÈFONS
REDACCIÓ, 1.533 --- IMPRESSA, 2.293

ANY XI-NUM. 3,476

BARCELONA, DIMECRES 23 DE SETEMBRE DE 1914

UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

LA GUERRA EUROPEA

Els exèrcits aliats fan un avenç general en tota la línia

El general Kluck greument compromès

L'al·la dreia alemanya se replega a l'Est, després d'ocupar els aliats la vora dreia de l'Aisne, al Nord

Gran victòria de l'exèrcit serbi, prop del riu Drina

La Guerra Gran
Diari d'un soldat

XXXV

La torre Eiffel, és avui el refugi de l'anyorament francès, l'esperança de les dèies parisienses. El Figaro, escriu:

«Be'n ténia prou d'enemics allòrora! Tots els artistes, tots els literals, tots els senzills amics de París, la detestaven i la maldien. Era una atracció grotesca de forasters i provincians, un campanari de lates de sardina, un espantall pels nívols...»

«No més els soldats la trobaven bonica i l'anaven a veure els diumenges... Potser per presència... Mes hauria de cop devinguda sublim i santa...»

«Ella és el nostre far en mig de la tempesta, la nostra claror en mig de les nostres tenebres...»

«Primer, amb la bandera que l'encimella, ella aixeca fins als cels els tres colors nostres fent-los flamejar en el seu lloc propi. I després, per molt lluny que's trobi, a les regions, a l'Est, és ella que mitja dia, parla amb els nostres soldats, enviant-los el nostre amor, la nostra confiança, el coratge. I és ella que ens fa veure el dia i de nit ens fa veure la resposta dels nostres soldats...»

«Ella és silenciosa i tot just deixa sentir el seu vent, a la vora del seu cap, com si ella mateixa, sense veure, sense sentir, sense veure, sense sentir, sense veure, sense sentir...»

«I també amb quanta angustia, amb quanta entorbença, a cada punt del dia, enlloc del cel, el nostre esguard per interrogar-la, per preguntar-li quins portis bones noves, les angoixes i grans i bones noves...»

«Que deu passar allà d'enllà? Germeneta Agnès, germaneta Agnès!...»

«I ja comença una bona mare que cada dia piedosamente, fidelment, va a assèverar-vos la Gran Torre i resta allí, atenta, i plena...»

«I apar així, que està més a la vora del seu fill, un florent de 20 anys, que és a la guerra... Qui sabon parlar? Que sab la pobra mare... Però la Torre, la Gran Torre és que ho sab...»

SOLDAT RAS.

De l'U.F.N.R.

«Bages-Ciutat»

El nostre estimat confrare manresà «Bages-Ciutat», reproduïx el magnífic article del nostre condal amic En Jaume Carner, sobre els «Préstams sobre fruits de la terra», publicat fa dies en les nostres planes.

Errata

En l'article d'En Ribera i Rovira, publicat ahir sobre «La futura Exposició del pintor En Frederic Beltrán», s'havia desmenat els mots «feirria», per «feirria» i «exòtic», per «exòtic».

«Jovenut Germinal del O. N. R. Oto. VII»

Avui a les deu de la vella donarà aquesta Jovenut, en el seu hostatge, Salva, 30, baixos, el primer ball de Festa Major, dels tres que té organitzats.

Dumà a les onze del matí i a les cinc de la tarda, tindran lloc els altres cantants.

A aquests balls quedaran invitats tots els socis dels centres del partit.

CANÇONER

CORRANDA

Qui té filla al breuol sempre hi ha de cantar. Al quants cops la mare canta amb grans ganes de plorar.

ECOS

A Girona, la ciutat ducal, silenciosa i romàntica, la de les magnes postes de sol, uns joves inquiets, que vivien la vida interior dels il·luminats, han fet una revista. Una bella revista curiosa, elegantment editada: «Cultura».

En aquesta revista hi veiem les firmes d'uns bons amics nostres que havien perdut de fa temps, reclosos ells en ses torres d'ivori. En Miquel de Pa-sos, el de «Cami de Llun», En Josep Tharrats, el de «Orles», En Xavier Monsalvatge, un «Paradox» gironí. Aquests i ve: qui deuen anar a un caçador, a l'arde, que denen per una vida rectilínia i sempre igual, en la ciutat romàntica, han fet una revista que és la inquietud de les ànimes seves: «Cultura».

BARCELONA, ciutat del noucentisme, la serena, el lluminisme, l'enciclopedia. La norma i la mesura. Tot això és lletra morta per Barcelona, la ciutat dels badocs, dels enassos que diria En Juli Vallmitjana.

Llegíem sinó. L'ecoista parla per boca d'un amic seu que ama l'elegància i la polidesa per sobre totes les coses. Aquest i un seu amic baixaven, plens d'una dolçíssima serenitat, de la Bonanova. El tramvia s'aturà a la plaça de Catalunya. Els amics deixaren el tramvia i enfilaren el carrer de Pelai... de Covadonga. Però allà els obstruí el pas una gran gentada aturada davant les portes d'una repiceria. Els amics pensaren: «Quelcom de greu haurà passat. Una desgràcia? I un d'ells qui té més fines dots de Sherlock Holmes, observà: No, perquè haurien dut al accidental a una farmàcia, i no a un colmadó...»

Els dos amics s'han aturat llançant gúntat. Però els barbes no estaven per a res, i no més se cuidaven de bromar: Oh, oh, oh!...

Els dos amics miraren a l'interior. Una dama preciosíssima, tota blanca, una roba blanca, emmollada lascivament al màgic columnari del seu cos, unes sabates blanques, unes mitges blanques, de seda, un capell blanc, del qual penjava un vel que ombrava el seu rostre tenebros, davant el taulell, acompanyada d'un senyor qualsevol, el marit, el pare, l'amant... Els dos amics estranyadíssims, de l'actitud dels barbes badocs, tornaren a preguntar:

—Què és? Què és?...
—I respongueren:

—Porta la faldilla oberla... ensenya la pantorrilla!...

Els dos amics, a un temps, seixant advertir-s'ho, coincidiren en un mot que esvalotà als badocs. El cridaren amb tota l'ànima:

—Burrus!...

I s'allunyaren somrients. Aquell crit seu, pensaven, havia dignificat a Barcelona.

IDEARI

MENTRES LA GUERRA

VA SEGUINT...

XXXII

L'HOMME QUE LLAURA

La guerra va continuant cada dia més terrible. Va continuant i no se sap pas fins quan durarà. Pels camps de batalla moren cada dia centenars d'homes i en cauen altres centenars de ferits. La terra grassa de les closos on abans pasturaven les pacífiques remades de les vaques tranquil·les, beuen ara la sang dels amics i dels enemics en terrible mesclança. L'exèrcit en retirada no té temps per enterrar els seus morts i els deixa sobre'l camp, lamentables. Han fet muntanyes amb els cossos dels pobres combatents, i sobre d'aquestes muntanyes han passat les grans rodes dels canons i de tots els enginyers i les màquines de guerra. I sense fer cas de tots aquests horrors, al davant meu, en el camp que sembraran aviat, hi ha l'home que llaura.

En aquesta guerra s'hi juga la sort de molts pobles. S'hi juguen les corones de tres imperis, i el destí de la nostra amiga França. Els grans exèrcits són els d'ara que salten sobre'l món per la vilgítia juega. Qui vencerà? Si qui el pugui tota la sang que ha sigut vessada no podrà indemnitzar la vinguda. I tant sacrificis tant llars en solitud, tantes cases envuadades, tantes tranquil·litats desfeites per sempre més! Però davant de tota aquesta desolació que és lluny d'aquestes terres, aquí, davant meu, sobre'l camp que ben aviat sembraran, hi ha sempre l'home que llaura.

Aquesta guerra s'acabarà, caurà amb una catàstrofe immensa que farà trontollar al món tot un gran imperi, s'acabarà les petites nacionalitats amb un nou vigor, davant d'una era de pau, per la decrepitud del vent, sense sentir cap pietat els vencedors se vestiran de festa, els camps de batalla tornaran a ésser les closos de la pastura, alguna cru vençadora l'enterrament dels que varen sucumbir, l'humanitat haurà fet un pas més. Però sempre, en aquests camps, o en altres camps, hi haurà l'home que llaura.

Aquest és el nivellament de totes les desgràcies. Per sobre'l vent m'han passat totes les grans calamitats i els grans venturats; s'han enfonsat imperis i s'han aixecat pobles esclaus. Però sempre, en un humil red d'un camp oblidat, sobre la terra mare s'hi ha enfrontat la vella. I així com sempre hi ha sigut, que hi sigui sempre aquí, en el claustral, sense pensar en les desgràcies que'l poden afligir, sense pensar que demà potser li envaniran la llar, segur, imperturbable, l'home que llaura.

L'AMIC

Com lluiten els francesos

Escriu en «Le Journal» M. Edouard Helsey, que lluita al davant de l'exèrcit francès:

«A la caiguda de la tarda l'horrible concert continuà, però acabà de prompta i quan la nit imposà sa fregua sobre la carniceria, els que retornaren de la línia de foc me comunicaren que, en efecte, havien fet retrocedir als alemanys més de deu quilòmetres.

No descansarem en el terreny conquistat; assegurada la victòria, operarem desseguida un vast moviment de melòdica repè.

Es la segona vegada que se m'ofereix aquest espectacle. Avencem de dia i retrocedim per la nit.

L'adversari perd así la consciència de sos moviments.

Després d'haver-li causat mals crú-dels, l'afatrem com per una bomba aspirant cap a un nou camp de matança, lluny del centre important on podrien refer-se; esperant l'instan-

de destruir sa massa, la destrocem per seus extrems.

L'onada alemanya s'enmolla sobre nostre davant, qual forma geomètrica és dibuixa inflexiblement, segons el desig del que. No permetem a nostres propies victòries contrariar nostra acció.

Una voluntat superior coordina tots nostres exèrcits, cap peça deu destacar-se del conjunt de la màquina.

L'intel·ligència activa que dirigeix aquest formidable engranatge volia per a que nostres èxits parcials no posin una trava al funcionament, com faria una pedra preciosa caiguda en el mecanisme d'un rellotge.

Aquesta alta sabiduria ens val una situació estratègica excel·lent.

Després d'un mes de guerra hem escapat al furios assalt alemany, que sembla comença a calmar-se. S'acosta el dia en què el colós alemany «caurà» sobre el terreny, abrasat per la seva sang.

Allavors els culiràn en la red de nostres exèrcits i acabarem amb ells, a pesar de la brutalitat de sos últims espasmes.

“MARUXA”

Al teatre de Novitats, s'estrena triomfalment l'ègloga lírica del Mestre Català Anadeu Vives, lletra de Pasqual Frutos

La partitura

Interessa extraordinàriament el poema musical, essent combinat amb acert la dolça melangia i l'aire graciós, elegiac i idíl·lic de l'ànima gallega, lo que produeix un bell contrast de matisos. Ademés la partitura, en general, és tractada amb el talent magnífic que caracteritza al mestre Vives, logrant efectes bellíssims d'harmonia i mostrant un segell elegantíssim en les melòdies.

Si bé és veritat que la música no té sempre el color local que exigeix el seu ambient, imprevist del libretista, de la que per força el compositor es tenia de ressentir, en canvi, hi han fragments en que fa ús d'alguns temes populars que ens donen l'idea de l'esperit de tristesa i anyorament d'aquelles belles comarques pl·tòriques de cants inspiradíssims. També el músic surt triomfant al sorprendre el misteri de la natura, que en certs moments descriu amb una gran delicadesa.

Una prova de lo que diem, és la senzillesa de mèis amb que conseqüentment s'assimila-se la plasticitat de l'espectacle del trenc d'ambada, i la poesia plena d'encant del donat esplendit amb què comença el primer acte i on «Maruxa» diu unes sentides estrofes a la seva cabreta «Linda», abans del notable «duo» amb el pastor Pablo.

La cançó «Es mi sino desgraciado...» del guarda bosc Rufó és garbosa i molt encaixada en la situació, sobressortint també en el mat·ix acte, l'hermès «duo» de «Rosa» i «Pablo», de moltes transicions melòdiques i en el qual el pastor té les apassionades frases «Lo que soñé, yo no sabría explicar...» qual bon tema és un dels principals de l'obra.

El compositor que porta l'acció musical a aquesta escena amb l'insuperable mestria d'En Vives, té dret a l'homenatge d'administració més viu i merecut. Tot el xardor sensual, tota la voluptuositat d'una ànima enamorada, amaren la esplèndida pàgina musical. Aquest primer acte és d'una hermosura arrodonada i perfecta.

El segon acte comença amb un inspirat preludi de caràcter molt efecista i aon sobressort el quartet de corda, donant molt interès el treball dels contrabaixos. És d'una bellesa sorprendent que arranca l'aplaudiment espontani.

El tercer de la carta, és prou elegant i de construcció molt clara, per més que li manca quelcom d'originalitat.

El cor és esplèndid—En Vives és insuperable en els corals—i la «mit·feira», preciosíssima. Però aon l'autor de «L'Emigrant» demostra més el seu domini de l'orquestra, és en la descripció de la tempesta, qual procés se desenvol·la donant una encertada impressió i fent gran contrast amb l'alegria festa que la precedeix.

La demés música és repetició dels principals motius de l'obra que ja han sentit al primer acte i que són empleats encertadament en el desenllaç de l'òpera.

Interpretació i presentació

La senyoreta Lloró feu la protagonista donant al personatge en les distintes fases d'ingenuitat, amor i desesperació, una interpretació molt encertada. Cantà amb bon gust, mancant-li potser un xic de claretat en la dicció, però lluint la seva bonica i agradable veu.

Molt discreta la senyoreta Betoré en el paper de Rosa, esmerant-se en sortir airosoament de la seva difícil partitura. Per lo que respecta a la seva veu ens agrada bastant en el registre mig, però no tant en l'agut, aon té al-

la partitura

Interessa extraordinàriament el poema musical, essent combinat amb acert la dolça melangia i l'aire graciós, elegiac i idíl·lic de l'ànima gallega, lo que produeix un bell contrast de matisos.

Ademés la partitura, en general, és tractada amb el talent magnífic que caracteritza al mestre Vives, logrant efectes bellíssims d'harmonia i mostrant un segell elegantíssim en les melòdies.

Si bé és veritat que la música no té sempre el color local que exigeix el seu ambient, imprevist del libretista, de la que per força el compositor es tenia de ressentir, en canvi, hi han fragments en que fa ús d'alguns temes populars que ens donen l'idea de l'esperit de tristesa i anyorament d'aquelles belles comarques pl·tòriques de cants inspiradíssims.

També el músic surt triomfant al sorprendre el misteri de la natura, que en certs moments descriu amb una gran delicadesa.

Una prova de lo que diem, és la senzillesa de mèis amb que conseqüentment s'assimila-se la plasticitat de l'espectacle del trenc d'ambada, i la poesia plena d'encant del donat esplendit amb què comença el primer acte i on «Maruxa» diu unes sentides estrofes a la seva cabreta «Linda», abans del notable «duo» amb el pastor Pablo.

La cançó «Es mi sino desgraciado...» del guarda bosc Rufó és garbosa i molt encaixada en la situació, sobressortint també en el mat·ix acte, l'hermès «duo» de «Rosa» i «Pablo», de moltes transicions melòdiques i en el qual el pastor té les apassionades frases «Lo que soñé, yo no sabría explicar...» qual bon tema és un dels principals de l'obra.

El compositor que porta l'acció musical a aquesta escena amb l'insuperable mestria d'En Vives, té dret a l'homenatge d'administració més viu i merecut. Tot el xardor sensual, tota la voluptuositat d'una ànima enamorada, amaren la esplèndida pàgina musical. Aquest primer acte és d'una hermosura arrodonada i perfecta.

El segon acte comença amb un inspirat preludi de caràcter molt efecista i aon sobressort el quartet de corda, donant molt interès el treball dels contrabaixos. És d'una bellesa sorprendent que arranca l'aplaudiment espontani.

El tercer de la carta, és prou elegant i de construcció molt clara, per més que li manca quelcom d'originalitat.

El cor és esplèndid—En Vives és insuperable en els corals—i la «mit·feira», preciosíssima. Però aon l'autor de «L'Emigrant» demostra més el seu domini de l'orquestra, és en la descripció de la tempesta, qual procés se desenvol·la donant una encertada impressió i fent gran contrast amb l'alegria festa que la precedeix.

La demés música és repetició dels principals motius de l'obra que ja han sentit al primer acte i que són empleats encertadament en el desenllaç de l'òpera.

Interpretació i presentació

La senyoreta Lloró feu la protagonista donant al personatge en les distintes fases d'ingenuitat, amor i desesperació, una interpretació molt encertada. Cantà amb bon gust, mancant-li potser un xic de claretat en la dicció, però lluint la seva bonica i agradable veu.

Molt discreta la senyoreta Betoré en el paper de Rosa, esmerant-se en sortir airosoament de la seva difícil partitura. Per lo que respecta a la seva veu ens agrada bastant en el registre mig, però no tant en l'agut, aon té al-

gunes notes deficientes. Va obtenir molta i merecuts aplaudiments en el «duo» del primer acte.

El jove bariton, senyor Ferrer ens va produir bona impressió per la seva veu esplèndida i clara dicció; en tot l'obra va mantenir la línia correcta, sobressortint especialment en la romàntica del segon acte: «Al fin desde este sitio mismo...» que cantà amb força sentiment, obtenint molts picaments de mans. Aquest artista ens apar que té gran voluntat i si és estudiós, creiem que arribarà a fer-se un brillant per-vindre.

Guanyaren també molts aplaudiments el baix senyor Banquells, que tant en la part còmica com en la musical, féu un «Rufó» apreciablement tenint de rapèl·lar la cançó del primer acte i el tenor senyor Genovès que estigué discret.

Els cors que en un principi es desorientaren, degut, sens dubte, a la gran desafiament de la gala, qu'is acabanyava, després se referen cantant i dançant amb justesa la típica «mit·feira» que tingué d'èsser repetida.

L'orquestra, dirigida pel mestre Ventura, en alguns fragments obtingué precisió i ajust, obtenint molts aplaudiments l'hermès preludi del segon acte, que fou repetit en mig de gran entusiasme.

Referent a la presentació ja avançarem a nostra darrera hora el non efecte que havia produït. L'empresa no ha descurat cap detall que pogués contribuir a l'èxit de l'obra, entre ells, el remat d'ovelles, la tempesta, la sortida de sol, etc., si bé aquesta no ens agrada del tot.

Ademés, les decoracions de l'escenari senyor Castells, que foren molt aplaudides, són vistoses i ben imaginades, produint, principalment la del primer acte un efecte esplèndid.

Junt amb els actors, artistes i escenògraf, sortiren al finalitzar la funció a rebre també els aplaudiments de l'auditori, el senyor Bergés director artístic de la companyia i el qual amb justícia hem de dir que ha estat encertadíssim.

ORPHEUS.

Informació

De Barcelona

Les indústries mecàniques

En la visita que han fet al governador civil una Comissió de la Junta directiva de la Societat d'Indústries Mecàniques i Metal·lúrgiques, li han entregat un comunicat del que a publicarem els fragments següents:

«Excelentísim senyor: Desde que se inició en el pasado mes de Agosto la profunda anomalía creada por el conflicto europeo, los industriales metalúrgicos españoles han venido sosteniendo un propósito unánime de mantener abiertos sus talleres y de seguir ocupando en ellos a sus operarios, tan numerosos en esta especialidad industrial, cuya sólo en la provincia de Barcelona exceden de doce mil.

No es jactancia afirmar que la realización de este propósito supone por parte de los industriales metalúrgicos verdaderos y cuantiosos sacrificios, pues la paralización de las transacciones que habrían de dar salida a sus productos ha llegado a ser poco menos que absoluta como consecuencia del desconcierto y de la confusión en que han caído las operaciones de crédito, cuya normalidad es indispensable para la marcha de la producción industrial.

Pero esta causa de perturbación, de la cual al fin y al cabo soñamos en estos momentos todas las industrias españolas, no impediría, por sí sola, que algunas de las industrias metalúrgicas continuasen trabajando en medio de la presente crisis económica, ya que no para vender inmediatamente sus productos, por lo menos para almacenarlos en espera de mejores días, si no hubiese venido a agravar la actual situación una circunstancia que de un modo directo afecta a la producción de maquinaria nacional y a casi todas las demás

ta

ra

manes dedicades a la transformació de les matèries.

Tracten de l'augment dels preus en algunes matèries, i a cada considerant que:

«Per esto puden fácilmente los Poderes públicos normalizar los precios de los metales, que produce la siderurgia nacional, bien rebajando y aún suprimiendo los derechos arancelarios que gravan a los procedentes del extranjero, bien gravando con derechos arancelarios y aún prohibiendo temporalmente la exportación de estos productos siderúrgicos que necesita como primera materia la metalúrgica nacional.

Lo mismo ocurre con los otros metales, y hasta con las maderas que emplean los talleres de construcción de maquinaria.

Estos aumentos de precios, que en estos momentos han contribuido ya como causa principal a reducir el trabajo en gran número de talleres, motivarían en fecha muy próxima una paralización poco menos que absoluta de las industrias metalúrgicas nacionales y un cierre general de sus talleres. Por este motivo es de urgente necesidad que los poderes públicos intervengan en la cuestión, a fin de procurar la inmediata normalización de los precios de las primeras materias indicadas».

Els fabricants de gas

Per l'Associació de Fabricants de Gas de Espanya s'ha remès al President del Consell de Ministres el següent telegrama:

«Presidente Consejo Ministros. — Madrid. — Asociación Fabricantes Gas España agradece suscripción temporal derechos arancelarios carbones ante rumores establecimiento insigne necesidad mantener suspensión presentes circunstancias pues carbones nacionales no bastan para fabricas gas España especialmente Mediterráneo. — Presidente, Feixa, Secretario, Ivern.»

La Borsa

El Col·legi de corredors reials de comens en envia per avui el següent canvi regulador: Lliures, 2550; Frances, 10050; Marcs, 124.

Del port

Per a Buenos Aires i escalos sortirà a l'horari de costum, el transatlàntic Infanta Isabel, de la línia Pinarol.

El vaixell grec «Theodoro» descarrega el molí de Pontent el carbó mineral que ha importat de Cardiff.

Per a Melilla i escalos sortirà a l'última hora d'aquesta nit el vapor «Catala» San Martín.

Arriba de Cartagena, amb 30 passatgers i càrrega general, el vapor «Vilena».

De correus

S'ha rebut correspondència, procedent d'Anglaterra, França, Amèrica i Suïça.

Banquet íntim

Avui, per la tarda, se celebrarà, a la casa Pince l'apet íntim amb que obsequiaran al senyor Lerroux els més significats prohoms del partit radical.

Pels consolat

El cònsol general de França a Barcelona ens suplica la publicació del següent telegrama del ministre de Negocis estrangers, Mr. Delcassé:

«Sin poder invocar ni siquiera una apariencia de necesidad militar, por el solo placer de destruir, las tropas alemanas han cometido la catástrofe de Reims a un bombardeo sistemático y furioso. A esta hora la famosa basílica no es más que un montón de ruinas. El Gobierno de la República tiene el deber de denunciar a la indignación universal este acto de vandalismo, que al entregar a las llamas un santuario de nuestra historia, roba a la humanidad una particula incomparable de su patrimonio artístico.» — Delcassé.

D'Espanya

Madrid 22, de 9 matí a 12 n.

De provincies

Algodras. — Aquesta nit se celebrarà a La Lina una reunió important amb assistència de la corporació municipal i societats obreres, comerciants, industrials, alcaldes i comissions d'altres pobles, per a sol·licitar del Govern l'abandonament de la duana de La Lina.

Procedents de Cautia han arribat 58 individus de l'exèrcit d'operacions a l'Àfrica que marxen amb llicència per malalts a les seves cases.

San Fernando. — Continuen evolucionant sobre la població alguns acropians la nacionalitat i objectiu dels quals s'ignoren.

Alco. — Preocupat molt als veïns d'aquesta ciutat.

Els aeroplans volen amb poca velocitat i semblen que's dirigiran a l'Alcalá.

Presència el pas dels aeroplans nombrosos públic que fa múltiples comentaris.

Bilbao. — S'ha rebut la notícia de la mort en el camp de batalla, a Lerona, del tinent francès Louis Erwin, capità del senyor Churin que resideix aquí.

San Sebastián. — S'ha rebut la fugida de intèl·ligents, convocada pel governador.

S'han lligat el relac i els telegrams del delegat regí i del ministeri de la Guerra vençuts referents als conflictes que poden sorgir en la producció nacional amb motiu de la guerra.

Després de deliberar han promès renunciar ses gestions prop del Govern.

Alacant. — En el vapor «Torreblanca» han arribat 80 reparatius de França.

També han desembarcat 300 emigrants de Orin, que han vingut en el vapor «Lúbia».

Parla En Dato

Al despatx amb el relac i el president del Consell s'ha ampliat del relac de la botadura del «Jame», que ja li donà abir al robre el telegrama del ministre de Marina.

Aquest arribarà demà al matí, amb els infants, en el correu d'Astúries.

Per aquesta raó el Consell que havia de celebrar-se aquesta tarda s'ha aplaigat per a demà, a les tres, a Governació.

Ha visitat al senyor Dato una comissió d'obres de la Unió, amb el senyor Perezgona, per a denunciar l'assalt.

El president s'ha enviat al ministeri de Foment, amb objecte de que allí es designi el lloc on els correspon trobar-se en les obres públiques que han de preparar-se en la província de Màrcia.

El senyor Perezgona, com a regidor de l'Ajuntament de Bilbao, ha demanat també al que el Govern que s'activi l'expedient del ram de Guerra sobre què quier, per a deixar lliure el parc del quarter de San Francisco, de la capital de Basconia.

El ministre de la Guerra ha manifestat

al president que ja ha estudiat aquest expedient i que demà n'hi parlarà en el Consell.

El telegrama del Marroc no causen nevíes que envien nostres diplomàtics tampoc donen notícies de la guerra.

Avui ha rebut pel relac l'embaixador dels Estats Units.

Demà marxarà a Santiago el cardenal arquebisbe d'aquella archidiocesi, per a després de la mort del senyor Dato.

Ha visitat avui els governadors civils de Balears i Badajoz.

També l'han visitat alguns magistrats del Suprem i de l'Audència, dels darrerament arribats a Madrid.

Am motiu de la manca de notícies de la guerra s'ha conversat sobre la marxa dels acomençaments.

El senyor Dato no ha volgut comentar perquè estima que Espanya necessita seguir conversant l'austeritat que s'ha imposat en sa conducció per a mantenir la neutralitat més imparcial.

Es aquesta l'única manera de que Espanya pugui intervenir amb gran autoritat el dia de demà, en les negociacions de pau que puguin fer les nacions neutrals per acabar el gran conflicte que avui assota el continent europeu.

Ja és un motiu de satisfacció per a nosaltres que tois respectin nostra neutralitat, estimant-la uns i altres bel·ligerants com imparcial i sincera.

El clar que alguns periòdics, singularment els extrems, tant de la dreta com de l'esquerra, avien el comentari amb aparaments; però en general la premsa espanyola se manté serena i ajuda eficientment al Govern a mantenir la neutralitat.

Pot dir-se que Espanya està donant un gran exemple, demostrant que quan arriba un problema d'interès nacional com el actual, no hi ha partits ni classes socials, sinó que uns i altres enrobusteixen amb sa campanya l'autoritat del Govern.

Aquest és un precedent de molt valor patriòtic, puix el dia de demà, al sorgir altra qüestió d'interès nacional, podrà repetir-se.

La premsa estrangera vol reproduir solts de periòdics espanyols que apoen a alguns dels països bel·ligerants, amb l'intenció de treure'n conseqüències favorables a la seva causa, però és just senyalar que fins al moment present no se'ns ha formulat la menor reclamació diplomàtica per falta de la neutralitat.

El quells periòdics continen i defensin la causa d'uns o altres bel·ligerants és cosa que succeeix en totes parts, i encara pot dir-se que més acentuades que en Espanya; però de totes maneres, la termitat del senyor Dato — de serà que la premsa posi la major circumspècció possible en els comentaris, perquè essent l'element director de la opinió ella és la que més eficientment pot contribuir a sostenir la neutralitat a Espanya no hi amirà malament.

El governador de Balears

El governador de Balears, don Ignasi Martínez Campos, ha demanat audiència al rei, a qui ha expressat la gratitud del comerç i de totes les classes socials de aquelles illes pel concurs prestat per a la solució del problema econòmic.

Ha manifestat ademés que Balears és una província on la major sifra ha aconseguit la subscipcio oberta per als reparatius, per iniciativa de la reina Victoria, demostrant amb això que és obra de solidaritat nacional i no exclusivament del regionalisme.

Allí no hi ha més críes que's de visca el rei i visca Espanya. És una província espanyola amb les demés en que s'ells s'uniuen davant l'interès patri.

El republicanisme de Mallorca està desarmat i els mauristes segueixen sense intertransigència ni apassionat.

La subscipcio excedirà segurament de 12 mil pessetes.

La crisi obrera

Aquest matí ha visitat el ministre de Foment una comissió de miners de Cartagena presidida per en Perezgona per a manifestar-li que han quedat sense treball 3.000 obrers que destitueix col·locació en les canteres.

El senyor Ugarte ha ofert resoldre aquest assumpte amb la premissa que'l cas requereix.

Notícies d'Estat

Madrid. — En el ministeri d'Estat se'ns ha facilitat les següents notícies de la guerra:

Els informes que's reben de França, Anglaterra i Alemanya coincideixen en que la situació dels exèrcits i bel·ligerants a França continua estacionària.

De Rússia asseguren que ha començat el set de l'importat fortalesa de Jaroslavl, a la Polònia austríaca.

La Premsa alemanya afirma que Austràlia ha situat a la frontera d'Itàlia 150.000 homes fins a Trieste.

Notícies de Berlín afirmen que els alemanys continuen atacant les posicions franceses al Sud de Verdun i a l'Alzaco i que les tropes alemanyes estan a la dreta de la frontera, davant de l'enemic. Afirment també que'l dia 17 fou derrotada una brigada de l'exèrcit rus.

De Berlín afirmen que l'emprèstia ha sigut cobert en més de 3.000 milions i mig de marcs.

Per últim diuen que s'havien donat instruccions per a respectar en la possible la catedral de Reims.

Notícies d'origen francès diuen que continen aparatals combats, sobre tot en el centre, entre Craonne i Reims, però que els francesos van guanyant terreny per totes parts.

La esquerra aliada segueix avançant, havent arribat fins a Lusigny, a l'Oest de Noyon.

Al centre és on els alemanys resisteixen més, per estar fortament atrinxerats.

A la dreta, els aliats han ocupat a l'Oest de l'Argonne, Mermill i Mafsiget.

L'embaixador de França ha entregat avui al ministre d'Estat la protesta del Govern francès per la destrucció dels alemanys de la catedral de Reims.

Conferència important

El ministre d'Hisenda segueix amb comunicació amb el subgovernador del Banc d'Espanya senyor Escudero, per a facilitar les qüestions de Catalunya en l'ur aspiració de que's donguin facilitats als Bancs locals a fi de que segueixi dintre de la normalitat més absoluta el moviment mercantil i econòmic.

Avui s'ha celebrat entre aquells una novac conferència.

De l'estranger

(Per telègraf. Via Bilbao i Marsella.)

La gran batalla del Aisne-Noyon continua essent favorable als aliats

Paris. — La nota oficiosa facilitada a les onze d'antí diu que durant el dia d'avui els combats han sigut menys violents i hem fet progressos notables sobretot entre Reims i l'Argonne.

Les victòries serbies

Nisch. — Els serbis han obtingut una altra important victòria contra 250.000 austríacs concentrats a la vora del Drava, prop de Kronsperg, amb nombrosa artilleria.

Els serbis tenen ara completa llibertat d'acció a la Bosnia.

El govern de Romania

Roma. — La Legació de Romania desmentia categoricament els rumors de dimissió del General ruman.

L'acord és perfecte entre la Corona, el Cabinet i els representants dels diferents partits.

La premsa italiana

Roma. — La premsa protesta energicament contra l'honorat de la catedral de Reims.

La Tribuna diu que un comitè oficial alemany afirma que's varen donar ordres per a evitar en lo possible que's destruís el monument de Reims se deixés a sentir en la catedral, però aquestes ordres varen arribar una a tard.

S'hi considera la ciutat de Reims com plaça forte i les línies de fortificacions estan a quatre o cinc kilòmetres de distància, no s'explica la desviació del tir en termes que els projectils alcancesin la catedral, situada al centre de la ciutat.

La Tribuna diu que és una explicació possible — atorgant la refracció — és la manca exagerada de la refracció.

El «Giornale d'Italia» diu que en tot el món d'il·lustrat s'aixecarà un crit d'horror i d'indignació per a estigmatitzar aquest acte de barbarie.

Ateixen que al Vaticà la notícia de la destrucció de la catedral de Reims ha produït una repugnàcia.

Afirma que el Papa ha enviat al cardenal Luçon un telegrama expressant-li el seu condol i manifestant que li ha produït fonsa indignació la notícia del bombardeig de la catedral de Reims.

«La Stampa» diu que el món civilizat considerará la destrucció de la catedral de Reims com un inconcebible delict.

La barbarie germanica

Paris. — Alemanya ha invocat, en apoi de les seves acusacions contra la població belga, el testimoni d'un tal Hermann Consten, suposat representant de la Gran Rota Suïça.

«La Matin» amb referència al testimoni del que de la policia belga, diu que l'assumpte individual és un policia alemany de reputació despreciable, expulsat de Suïça per espia i a qui fou flemegada la naturalització a Suïça.

Itàlia i Austràlia

Paris. — «La Matin» en un despatx de Roma, assegura que Austràlia va oferir a Itàlia l'abandonament del Tíber i importants garanties a l'Albània, a canvi de la intervenció d'Itàlia a favor d'Austràlia.

Aquesta oferta fou rebutjada.

Austràlia l'ha renovada per assegurar la neutralitat d'Itàlia.

La superioritat russa

Paris. — L'«Echo de Paris» publica un despatx de Roma dient que'l que de l'«Est Major austriac» ha enviat un telegrama a l'alcald de Viena en el que diu «Combatiu per l'honor d'Austràlia contra un enemic que ens és molt superior».

Aquest telegrama és molt comentat, com a símbol d'una confessió i desconfiança de l'impotència de l'exèrcit austriac.

Per la neutralitat d'Itàlia

Roma. — El Comitè de la direcció del partit unitari i dels parlamentaris adherits a l'«Italia» ha dirigit als treballadors un manifest a favor de la neutralitat absoluta d'Itàlia.

Creuen els firmants del manifest que Itàlia té de compenjar el paper demeritat per a obtenir la terminació del conflicte europeu, l'abandonament dels armaments i la proclamació dels principis del plebiscit i de la justícia internacional.

Una explicació

Amsterdam. — Un comitè de l'«Italia» Major alemany explica als la destrucció de la catedral de Reims.

Avançant en alguns punts, en el nostre article sobre la destrucció de la catedral de Reims se trobava en l'esfera de combat i els francesos ens obligaren a respondre als seus focs. Lamentem que la ciutat de Reims hagi sofert desperfectes. S'havien donat ordres per evitar en lo possible que el bombardeig afectés a la catedral.

De l'embaixada alemanya

El príncep de Ratiborsk ha enviat a les periòdics la següent nota:

«La premsa dels països neutrals ha publicat recentment la notícia de que'l general alemany von Goltz havia publicat un bándol en el que's deia que els alemanys tenien l'intenció de abandonar Brussel·les i també que'l maleix havia anat a Anvers per oferir a Bèlgica una pau parcial.

Aquestes dos notícies que, al semblar, provenen de París o Anvers, són pura invenció.

Ademés s'ha dit que Alemanya havia fet tentatives de negociacions de pau indicant la necessitat de concertar-se a Washington o altre capital neutral.

Tals afirmacions careixen també per complet de fundament.

Els socialistes alemanys

Roma. — El diari socialista «Avanti» publica una intervenció amb un polític que no anomena, el qual declara que'l problema de la neutralitat se deu resoldre buscant quin grup de bel·ligerants garanteix més eficientment els interessos i les aspiracions d'Itàlia, esperant i estant disposats per a l'ocasió oportuna.

El tractat de la Triple Aliança no està derogat per cap denuncia; està, doncs, fora de lloc ensonnar ara de la liquidació de la Triple Aliança.

Mentres la situació europea no s'ha aclarat més, respecte a nostres interessos, devem estar amb el fusell al costat.

«Avanti», comentant aquestes declaracions, diu que la hipòtesis del proletariat italià descartat des del principi del conflicte, és a dir, la hipòtesis de la intervenció d'Itàlia en favor del bloc austro-alemany, torna de nou a ser admesa.

«Vetlem», diu. — El proletariat no vol la guerra, però per a evitar la guerra contra França i Anglaterra, el proletariat recurrirà a tots els medis. És una decisió categorica i solenne presa per els representants de mig mil·lió de ciutadans, organitzats i el proletariat s'abstindrà de permaner fidel a la decisió».

Bromes alemanyes

«Le Temps» publica, comentant en termes humorístics, una informació de Berlín, assegurant que l'«Est Major alemany», entusiasmat per el bon resultat dels grans esforços de sili que ha empleat a Liège, ha disposat que en la funció Kromp se construís un altre encara molt majors, de tal manera, que d'aquests cançons se disposa a canviar el projecte arribar a Donnyes.

Ateixen els informes a qu'ens refereixen que s'ha advertit a els habitants d'Essen, no se troba la fabrica Krupp, que's cançons se's avisarà prèviament per a que permanexin recollits en ses cases, per a evitar que la pressió de l'aire al efectuar el dispar puguin fer les caure a terra violentament.

La desfeta austriaca

Burdeos. — Segons notícies rebudes de Venècia la duquesa de Madrid ha rebut una carta de Praga, dient que Austràlia està en situació molt crítica.

Ateixen la carta que a Praga han obtingut manifestacions i desordres greus. La fam regna en quasi tota Austràlia.

El poble està cada vegada més hostil a la guerra.

La censura és impotència. El país ignora els reversos soferts pel exèrcit austriac a Galitzia.

La Cooperativa Mutual Catalana

La «Cooperativa Mutual Catalana» notifica als seus inscrits i al públic en general, que inaugurarà el seu hostatge, Bou de la Plaça Nova, 14 botiga, i començarà per tant a funcionar avui dimecres 23 del corrent a les 9 de la vetlla.

Caldrà fer els encàrrecs per escrit, i per figures torn seran servits i portats a domicili.

En el domicili social de la C. M. C. hi ha exposats els catàlegs i mostres dels llibres que pot vendre la cooperativa.

Els bavares

Londres. — «The Times» en un despatx d'Ostende, diu que sovintegen les insubordinacions entre les tropes bavares acantonades a Brussel·les.

Nombrosos francesos presoners s'han evadit i reconvençia amb els bavares.

L'informació sobre les malifetes alemanyes

Burdeos. — S'espera el regrés del ministre Mr. Doumergue, que fou a recorre varis departaments per a informar-se dels atropells comesos pels alemanys, i redactar una memòria. Ha recorregut Meaux i Compiègne.

Altres ministres recorren els departaments del Nord.

El ministre de la Guerra ha publicat una nota dient que les bales dum-dum, quinta fotografia publicara els alemanys per a provar que les emplea l'exèrcit francès, tenen una indicació que advertix que són empleades en exercicis de tret, per membres de societats particulars.

El president del Consell ha nomenat una comissió que recorrerà els departaments reconquerits per a prendre declaració a quantes persones hagin sigut atropellades pels alemanys.

Vol França que, si arriba a guanyar la guerra, Alemanya, tingui que indemnitzar individualment a cada francès perjudicat.

La població de París

Paris. — S'ha fet un nou cens de la població de París, del que resulta que actualment sols hi ha 1.807.044 habitants, i sigui les dues tercers parts de la xifra a que arribava en temps normal.

El número de dones és quasi doble del de homes, degut a la incorporació d'aquestes a l'exèrcit.

Una protesta

Burdeos. — En el Consell de ministres celebrat avui, M. Delcassé ha donat com a tema d'ordre del dia la indignació universal pel bombardeig de la catedral de Reims, acte de revoltant vandalisme.

«diu» que priva a la humanitat d'un tros incomparable del seu patrimoni artístic.

Detalls de la destrucció de Reims

Burdeos. — La Premsa, al comentar la destrucció de Reims pels alemanys, apunta que el ministre de Negocis estrangers per haver enviat una nota als països neutrals protestant d'aquest fet.

Publiquen els periòdics relats de testimonis presents. Un dels diu lo següent: Corif d'Epernay amb direcció a Reims amb un amic i quan estaven a pocs kilòmetres, el company me digué: Mira quant fum.

Ja més aprop vegerem entre'l fum columnes immenses de fum. Trobarem a un suboficial, el preguntarem i ens digué: És un subterfugi que emento.

A uns cinc kilòmetres de la ciutat trobarem grans masses de dones i nois que maven cap a Epernay, davant el perill de l'«incendi».

Ens digueren que a les sis del matí començà a caure sobre la ciutat una pluja de granades que incendiava els edificis a que molta gent se refugia als soterranis de les cases, però que ni allà es consideraven segurs.

Una dona em digué que davant d'ella, el carrer, una bomba mata a cinc persones, i un altre que entrà a la ciutat i les fou de la nit. Hi havia un gran silenci. Les flames fumaven la població s'apagava.

La Subprefectura cremava, i també les cases properes. Feia un calor espantós en aquell barrí. Els homes procuraven socorrer els múltiples ferits.

A la catedral hi havia tres distintes focs d'incendi. S'havien desplomat les torres i se salvava, miraculosament, 200 ferits alemanys que hi havia a les parets.

No voldr trobar «el fantasma».

A dos quilos de tres de la matí nada se renaix el bombardeig. En una hora sols adquieren quatre projectils.

A dos quilos de quatre el bombardeig creixent fent-se tremendo. La pols que quedava a Reims estava rebent, una a tres coves.

En vista de que corria perill de tornar a Epernay.

Un veí de Reims explica que des de l'ocupació de la ciutat en data anterior s'ha ballat de Marna, palau per el espies dels alemanys que permanescien allà després de l'evacuació fingint-se suïços i bavares.

Sons dubte els digueren als alemanys la situació en que estaven el General francès i el seu Est Major els bavares començaren a disparar sobre aquell punt.

Al principi no feien foc sobre la Catedral, també en compte que onejava en ella la bandera de la Creu Roja, però després com orientat a una ordre de bombardejar-la sistemàticament.

L'intenció de la creu i se declarà entre quatre i cinc de la tarda tot el silenci, que fou el dia més terrible del bombardeig.

Les bateries alemanyes estaven a una altura situada a vuit kilòmetres de la ciutat. Tot el dia del diumenge seguí el foc. Per la tarda, sols quedaven de la catedral alguns murs i torres.

Poques estimes una valiosa col·lecció de de l'episcopat que's guardava en la catedral.

L'«Eclair» de Reims, que a s'una relació de Roma, després d'haver assistit a la reunió del Consell, no pogué passar de Troyes per estar empenyada a la alta de l'«Marna», quan sapigué la destrucció de la catedral de Reims, plorà i digué: Deu castigarà als que's destruïren els hermosos temples que'ns legà l'art cristià.

La desfeta austriaca

Burdeos. — Segons notícies rebudes de Venècia la duquesa de Madrid ha rebut una carta de Praga, dient que Austràlia està en situació molt crítica.

Ateixen la carta que a Praga han obtingut manifestacions i desordres greus. La fam regna en quasi tota Austràlia.</

LA PRIMERA PENA